

Yttrande

Demokraterna

2022-06-14

Ärende 3.4

Yttrande angående – Motion av Stina Svensson (FI) och Teysir Subhi (FI) om att stärka Elevhälsan för att upptäcka våld mot barn och unga

Yttrandet

Demokraterna delar motionens intentioner om att höja kompetensen bland medarbetarna och att genomföra personalförstärkningar inom Elevhälsan för att säkerställa att varje barn och ungdom som utsätts för våld kommer till Elevhälsans kännedom.

Varje barn som utsätts för våld eller sexuella övergrepp, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck, är ett för mycket. Det är därför av största vikt att Elevhälsan har tillräckligt med resurser, personal och att personalen har den kompetens som krävs för att upptäcka och bemöta de barn och unga som blir utsatta.

Demokraterna har därför i samband med delårsrapporten säkerställt en nödvändig förstärkning till grundskolan på över 120 mnkr kr för 2022. Av dessa 120 mnkr har 50 mnkr avsatts för att säkerställa särskilt stöd, tidiga insatser, en stärkt elevhälsa och kompetensutveckling av elevhälsans personal utifrån de behov som elevhälsans professioner och ledning själva identifierat.

Dessa förstärkningar är säkerställda och nödvändiga för 2022, men även kommande år har grundskolan ett grundläggande behov av att dessa tillskott permanenteras. Detta är viktigt för att skolorna och Elevhälsan långsiktigt har möjlighet att anställa mer personal samt fortsatt satsa på kompetensutveckling av elevhälsans personal. Demokraterna har därför i ett yrkande i kommunstyrelsen den 15 juni 2022 yrkat för dessa förstärkningar ska ses som långsiktiga och att en permanent justering sker genom ordinarie budgetprocess. Vi avser framgent att fortsätta med dessa satsningar och hoppas att fler partier vill satsa långsiktigt på elevhälsan och skolan.

Yttrande

M, L, C, KD

2022-06-15

Ärende 3.4

Yttrande angående – motion från Stina Svensson (FI) och Teysir Subhi (FI) om att stärka elevhälsan för att upptäcka våld mot barn och unga

Yttrandet

Som framgår av yttranden från remissinstanserna pågår redan idag ett arbete med att utveckla kompetensen hos skolpersonal för att förebygga våld och stödja elever som utsätts för våld. Detta arbete måste utgå från de behov som elevhälsans professioner och ledning själva identifierat och fångas upp inom ramen för skolenheternas kvalitetsarbete. Idag finns även extra resurser i form av statsbidrag för att just kunna stärka personalen inom elevhälsan.

Mot denna bakgrund bör motionen från Stina Svensson och Teysir Subhi avslås.

Yrkande

Socialdemokraterna

2022-06-10

Ärende nr 3.4

Yrkande angående – Motion av Stina Svensson (Fi) och Teysir Subhi (Fi) om att stärka elevhälsan för att upptäcka våld mot barn och unga

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Utbildningsnämnden och grundskolenämnden får i uppdrag att upprätta och begära in samtyckesavtal från fristående huvudmän gällande inhämtning av statistik om elevhälsans omfattning, och antal årsarbetare inom yrkeskategorierna, för samtliga fristående skolor i Göteborg.
2. Motionen från Stina Svensson (Fi) och Teysir Subhi (Fi) om att stärka elevhälsan för att upptäcka våld mot barn och unga avslås.

Yrkandet

Socialdemokraterna har lagt flera förslag om att förstärka elevhälsan, värna elevhälsans personal från det politiska styrets nedskärningar, motverka hot och våld i skolan, tidig upptäckt av barn som utsätts för våld i hemmet, införa psykosocial screening i år 8 och ett flertal förslag om att stoppa det utbredda hedersförtrycket.

Idag saknas reglering i Skollagen om elevhälsan, det räcker att det finns ”tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator” vilket ger vinstmaximerande skolor möjligheter till kreativa lösningar för att minska sina kostnader för dessa personalgrupper. Regeringen föreslår i en aktuell proposition till riksdagen en reglerad lägstanivå för tillgång till elevhälsans professioner, vilket friskolornas intresseorganisation motsätter sig.

Det finns inte heller något krav på huvudmän att uppge omfattningen och antal anställda inom olika yrkesgrupper inom elevhälsan, vilket gör det mycket svårt att granska hur situationen ser ut på olika skolor. Kommunens skolor ger ändå möjlighet till insyn genom besök och samtal med rektorer, personal och elever samt genom grundskoleförvaltningens återkommande uppföljningar och rapporter.

Hur det ser ut med elevhälsan på friskolorna, och i vilken mån de möter elevernas behov, har varken ansvariga politiker, eller Göteborgs skattebetalare, någon aning om. Cirka 25 procent av Göteborgs grundskolelever går i skolor som bekostas av skattemedel men där stadens invånare saknar insyn i hur deras pengar används och om barnen får det stöd de behöver och har rätt till. Socialdemokraterna hoppas att de flesta fristående huvudmän är

villiga att lämna ut uppgifter om sin elevhälsa och uppdrar därför till utbildningsnämnden och grundskolenämnden att upprätta och begära in samtyckesavtal.

Skulle kommunfullmäktige tillföra resurser för att stärka elevhälsan i enlighet med motionärernas förslag skulle det per automatik leda till att även friskolorna får ökade resurser som de kan låta gå direkt till vinstkontot.

Socialdemokraterna vill förändra detta men motarbetas av de borgerliga partierna i riksdagen som uppenbarligen lyssnar mer på friskolelobbyn än på vad elevhälsans personal, lärare, elever och föräldrar säger.

Som nämns i motionen så är skolan den institution som flest hedersförtrycksutsatta unga kan tänka sig att vända sig till för att få hjälp. Det tyder på att skolans personal, inklusive elevhälsan, redan har en hög kompetens att möta barn i utsatta situationer. Det är inte främst mer intern utbildning och påtvingad kompetensutveckling som kommer hjälpa och stötta barn som lever i våldsutsatthet.

Det krävs fler vuxna i skolan. Tillräckligt många kuratorer, psykologer, läkare, specialpedagoger och speciallärare. Det krävs behöriga lärare som trivs, orkar och vill arbeta kvar i skolan. Att ständigt lägga på skolans personal fler uppdrag och fler krav riskerar att bli kontraproduktivt. Att elevhälsan inte erbjuds i tillräcklig omfattning till alla barn på ett likvärdigt sätt har mer att göra med systemfel och den svenska marknadsskolan än med brister i kunskapsnivån hos enskilda personer som arbetar inom elevhälsan.

När det handlar om minderåriga som utsätter andra för våld måste också vårdnadshavarnas ansvar betonas. Socialdemokraterna har flera förslag kring att stärka föräldraansvaret, förmå föräldrar att uppfostra sina barn till att bete sig bra och schysst mot skolans personal och sina skolkamrater.

Tyvärr lever många barn i Göteborg lever under hemförhållanden där våld förekommer och där våld används som del av barnuppfostran. Statistik visar en ökning sedan 2016 i andelen barn i Göteborg som utsätts för våld i hemmet. Andelen utsatta för våld i nära relation som uppmärksammas av socialtjänsten är betydligt högre i Angered, Östra Göteborg samt Hisingen än i övriga staden.

Barn med utländsk bakgrund nås i lägre grad av socialtjänstens frivilliga insatser, delvis beroende på föräldrarnas rädsla och motstånd. Detta ökar risken såväl för tvångsomhändertaganden som att barn blir helt utan stödinsatser.

Desinformationskampanjer riktade mot svensk socialtjänst och upploppen under påsk med stenkastning och grovt våld mot blåljuspersonal och polis belyser behovet av ett tydligare barnrättsperspektiv inom stadens integrationsarbete.

Vi vill se konkreta insatser mot social utsatthet i form av trångboddhet, mot att kvinnor blir gravida mot sin vilja, mot att flyktingar placeras i utsatta områden, mot att barn växer upp i Göteborg utan att lära sig svenska. Tyvärr är detta områden där vi sällan får stöd av motionärerna, trots att det konkret skulle förbättra situationen för många barn, kvinnor och män i social utsatthet.

Yrkande

Miljöpartiet, Vänsterpartiet

2022-06-10

3.4

Yrkande angående – Motion av Stina Svensson (FI) och Teysir Subhi (FI) om att stärka elevhälsan för att upptäcka våld mot barn och unga.

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Motionen bifalles.

Yrkandet

Vi rödgrönrosa partier i Fi, V och MP vill att fullmäktige bifaller denna motion och tillför medel till elevhälsan för våldsupptäckt. Vi välkomnar genomgången i tjänsteutlåtandena från Utbildningsförvaltningen och Grundskoleförvaltningen av existerande rutiner och verksamhet, inklusive nystartade satsningar om porrens skadeverkningar, och destruktiv maskulinitet. Vi anser att pågående arbete inte täcker motionens förslag, och faktumet kvarstår att som motionen påtalar utsätts enligt BRÅ upp till 20% av tjejer på gymnasiet för allvarligt sexuellt våld, men långt färre kommer till elevhälsans eller skolans kännedom. Vi vill också tydliggöra att elevhälsan är en av de instanser med högst trovärdighet bland ungdomar som står först i linjen att upptäcka och motarbeta hedersrelaterat våld och förtryck. Att minska glappet mellan det verkliga antalet våldsutsatta, och de relativt få som idag kommer till elevhälsans kännedom vore positivt för alla i staden.

Vi ser att skolenheternas kvalitetsarbete visar på respektive enhets behov inom elevhälsoområdet, och att det ligger i linje med motionens förslag. Vi tror att genomförande av motionens förslag och tillförsel av mer resurser skulle leda till en positiv utveckling.

Att satsningar på elevhälsan inte når elever med dålig skolnärvaro eller elever på fristående gymnasieskolor är inte ett argument för att låta bli ytterligare satsningar på våldsupptäckt av elevhälsan.

Vi har förståelse för att enskilda satsningar under ett budgetår inte är tillräckliga, utan vill även se en högre budgetram för som möjliggör kontinuerlig ambitionshöjning i elevhälsans arbete mot våld. Detta är något som också återfinns i vår rödgrönrosa oppositionsbudget för Göteborgs Stad.

Vi bifaller därför motionen från Feministiskt initiativ.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2022-05-04

Diarienummer 0189/22

Handläggare

Charlotta Bjerhem

Telefon: 031-368 05 88

E-post: charlotta.bjerhem@stadshuset.goteborg.se

Motion av Stina Svensson (FI) och Teysir Subhi (FI) om att stärka elevhälsan för att upptäcka våld mot barn och unga

Motionen

Stina Svensson (FI) och Teysir Subhi (FI) föreslår att kommunfullmäktige beslutar att Grundskolenämnden och utbildningsnämnden får i uppdrag att genomföra utbildningar för elevhälsans medarbetare för att höja kompetensen i att upptäcka och bemöta de barn och unga som utsätts för våld och sexuella övergrepp, inklusive hedersvåld och unga killars våld mot tjejer i nära relation. Grundskolenämnden och utbildningsnämnden genomför personalförstärkningar inom elevhälsan, för att garantera att varje barn och ungdom som utsätts för våld kan komma till elevhälsans kännedom. Grundskolenämnden och utbildningsnämnden tillförs 5 miljoner kronor var från det kommuncentrala resultatet för detta arbete.

Motionärerna menar att elevhälsan är i en unik position att komma i kontakt med barn och unga och på så sätt kan upptäcka våldsutsatthet. Elevhälsan kan till exempel i samband med hälsosamtal rutinmässigt ställa frågor om våld i nära relationer och annan erfarenhet av våld på ett strukturerat sätt på samma sätt som inom barnhälsovården. Motionärerna vill öka kompetensen hos elevhälsans personal i att upptäcka och stödja de barn och unga som utsätts för våld i nära relationer, för hedersvåld, sexuella övergrepp och andra former av förtryck och våld.

Remissinstanser

Motionen har remitterats för yttrande till grundskolenämnden och utbildningsnämnden.

Remissinstansernas svar är sammanställda i nedanstående tabell.

Remissinstans	Beslut	Kommentar
Grundskolenämnden	Avstyrker motionen Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande. Yrkande MP och V Yrkande L, S och M	Det pågår ett arbete med att utveckla kompetensen hos skolpersonal, förebygga våld och stödja elever som utsätts för våld. För att kompetensutveckling ska vara relevant och effektiv för elevhälsans personal behöver inriktningen på denna utgå från de behov som elevhälsans professioner och ledning själva identifierat. För en väl fungerande elevhälsa behöver även

		personalförstärkningar av elevhälsan utgå från identifierade behov. Idag finns det möjligheter för sådana förstärkningar genom det statsbidrag som avser just personalförstärkningar inom elevhälsan.
Utbildningsnämnden	<p>Avstyrker motionen</p> <p>Yrkande V, MP samt med instämmande av Fi</p> <p>Yrkande M</p> <p>Yrkande L</p> <p>Omröstning</p>	Den BRÅ-rapport som motionärerna hänvisar till pekar på ett viktigt arbete, men det blir problematiskt att göra en generell kompetensutvecklingsplan utifrån det motionärerna lyfter fram. Utbildningsinsatser ska utgå från verksamhetens identifierade behov och fångas upp inom ramen för skolenheternas kvalitetsarbete.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Motionens förslag innebär att grundskolenämnden och utbildningsnämnden kan tillföras 5 miljoner kronor var från det kommuncentrala resultatet. Medlen avser att bekosta utbildningar och personalförstärkningar inom elevhälsan i syfte att stärka arbetet för att upptäcka våld mot barn och unga. Samtidigt menar grundskolenämnden på att ett arbete med att förebygga, upptäcka och åtgärda hot och våld i skolan kan på kort och lång sikt minska samhällskostnaderna till följd av hot och våld. Nämnden pekar på att i stadsledningskontorets redovisning av uppdraget att ge en samlad bild av det våldspreventiva arbetet i staden framgår behov av resursförstärkningar som framkommit i dialog med bland annat grundskoleförvaltningen.

Utbildningsnämnden bedömer att satsningar inom budgetramen ger möjlighet till mer långsiktiga och hållbara förstärkningar inom de områden där behov identifierats och där det förebyggande och främjande elevhälsoarbetet ryms. Nämnden har i sina verksamhetsnomineringar för kommunfullmäktiges budgetprocess 2023-2025 förslag om att utöka budgetramen för gymnasieskolan och gymnasiesärskolan i Göteborg. Vidare påtalar nämnden att skolförvaltningarna årligen ansöker om ett statsbidrag för personalförstärkning inom elevhälsan och specialpedagogik från Skolverket.

Bedömning ur ekologisk dimension

Stadsledningskontoret har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Alla barn har rätt till en trygg uppväxt, fri från våld. Grundskolenämnden framhåller att alla som vistas i skolan ska känna sig trygga där. Det är en nödvändig förutsättning för god arbetsmiljö och lärande. Enligt barnkonventionen ska konventionsstaterna vidta alla lämpliga lagstiftningsåtgärder, administrativa, sociala och utbildningsmässiga åtgärder för att skydda barn mot alla former av fysiskt eller psykiskt våld, skada eller övergrepp, vanvård eller försumlig behandling, misshandel eller utnyttjande, inklusive sexuella övergrepp. Utbildningsnämnden menar att ett främjande och förebyggande arbete för att

skapa ett klimat som förhindrar att våld utövas också är av stor vikt, och att skolan har en viktig uppgift i att förmedla demokratiska värderingar och undervisa i mänskliga rättigheter och relationer.

För att samhället ska kunna ge stöd till de barn och unga som utsätts för våld eller sexuella övergrepp är det viktigt att upptäcka om ett barn eller ung person är utsatt. Utbildningsnämnden menar att den personal som arbetar i skolan och träffar elever regelbundet är centrala i arbetet med att upptäcka utsatta ungdomar och hjälpa dem att få kontakt med ansvariga myndigheter.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

Bilagor:

1. Motionen
2. Grundskolenämndens handlingar 2022-04-26 § 114
3. Utbildningsnämndens handlingar 2022-04-19 § 74

Handling 2022 nr 8

Motion av Stina Svensson (FI) och Teyvir Subhi (FI) om att stärka Elevhälsan för att upptäcka våld mot barn och unga

Allt för många barn och unga i vår stad utsätts för våld. Våldet kan komma i många former, det kan vara från föräldrar som behöver stöd i sitt föräldraskap, det kan vara våld inom en kontext av hederskultur som t.ex. syftar till kontroll över sexualitet, det kan röra sig om partnervåld i unga relationer, sexuellt våld och trakasserier. Det kan även röra sig om mobbning och misshandel i t.ex. skola, samt även gatuvåld som ungdomsrån och misshandel.

Gemensamt för alla dessa är att det oftast är män och pojkar som står för det utförda våldet, samt att tjejer har en speciellt utsatt position. Även barn med normbrytande funktionalitet eller barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar är extra utsatta. Den absolut största delen av våld mot barn och unga kommer aldrig till våra verksamheters kännedom. Elevhälsan är i en unik position att komma i kontakt med barn och unga och upptäcka våldsutsatthet. De kan t.ex. i samband med hälsosamtal rutinemässigt ställa frågor om våld i nära relationer och annan erfarenhet av våld på ett strukturerat sätt på samma sätt som inom barnhälsovården.

BRÅ gav ut en rapport i oktober 2021 som visar på att den kunskap som finns idag kring våld i nära relation ofta utgår från vuxenperspektiv vilket riskerar att våld i unga relationer inte uppmärksammas tillräckligt. 20% av tjejer i gymnasiet uppger i undersökningen att de upplevt allvarligt sexuellt våld. BRÅ påpekar också att skolan är en viktig aktör. Skolan är en stor del av vardagen men också en plats där en del av våldet sker. Rapporten pekar också på vikten av att förbättra kunskapen att upptäcka ungas våld i nära relationer inom bland annat elevhälsan.

Även en ny lag kring Barnfridsbrott trädde i kraft 2021, som innebär att barn som bevittnar våld är brottsoffer. Att upptäcka denna brottsutsatthet är ett område som Elevhälsan kan utveckla.

Den kartläggning som Göteborgs Stad låtit göra kring hedersrelaterat våld och förtryck visar att skolan är den instans som har högst förtroende bland ungdomar om de vill söka stöd eller hjälp. Att gå till Polisen eller socialtjänsten drar sig många unga för.

Feministiskt initiativ vill öka kompetensen hos elevhälsans personal i att upptäcka och stödja de barn och unga som utsätts för våld i nära relationer, för hedersvåld, sexuella övergrepp och andra former av förtryck och våld.

Varje elev som utsätts för våld i Göteborg ska upptäckas och skyddas.

Kommunfullmäktige föreslås att besluta:

1. Grundskolenämnden och utbildningsnämnden ges i uppdrag att genomföra utbildningar för elevhälsans medarbetare för att höja kompetensen i att upptäcka och bemöta de barn och unga som utsätts för våld och sexuella övergrepp, inklusive hedersvåld och unga killars våld mot tjejer i nära relation.
2. Grundskolenämnden och utbildningsnämnden genomför personalförstärkningar inom Elevhälsan, för att garantera att varje barn och ungdom som utsätts för våld kan komma till Elevhälsans kännedom.
3. Grundskolenämnden och utbildningsnämnden tillförs 5 miljoner kr var från det kommuncentrala resultatet för detta arbete.

Stina Svensson (FI)

Teyzir Subhi (FI)

Yttrande över motion om att stärka elevhälsan för att upptäcka våld mot barn och unga

§ 114, N609-0347/22

Ärendet

Kommunstyrelsen har översänt motion om att stärka elevhälsan för att upptäcka våld mot barn och unga på remiss till grundskolenämnden. Svar ska lämnas till kommunstyrelsen senast den 27 april 2022.

Handlingar

Tjänsteutlåtande, daterat 2022-02-11

Bilaga, Motion av Stina Svensson (FI) och Teysir Subhi (FI)

Yrkande från (MP) och (V) angående yttrande över motion om att stärka elevhälsan för att upptäcka våld mot barn och unga, daterat 2022-04-26

Yrkanden

Bosse Parbring (MP) yrkar avslag på förvaltningens förslag till förmån för yrkande från (MP) och (V).

Axel Darvik (L), Viktoria Tryggvadottir Rolka (S) och Sofie Gyllenwaldt (M) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Propositionsordning

Ordförande Axel Darvik (L) identifierar två förslag till beslut, bifall till förvaltningens förslag och bifall till förslag från (MP) och (V). Ordföranden ställer dessa förslag mot varandra och finner att nämnden beslutar i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslut

1. Grundskolenämnden avstyrker motionen
2. Grundskolenämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2022-02-11, som eget yttrande till kommunstyrelsen.
3. Grundskolenämnden förklarar beslutet omedelbart justerat.

Utdrag ur protokoll
Sammanträdesdatum: 2022-04-26

Dag för justering

2022-04-26

Vid protokollet

Sekreterare

Sara Lingefors

Ordförande

Axel Darvik (L)

Justerande

Bosse Parbring (MP)

Rätt utdraget intygar i tjänsten:

Gill Bengtsson
Registrator

Yrkande

Miljöpartiet och Vänsterpartiet

2022-04-26

Ärende 15

Yrkande angående – Yttrande över motion om att stärka elevhälsan för att upptäcka våld mot barn och unga

Förslag till beslut

I Grundskolenämnden:

1. Grundskolenämnden bifaller motionen.
2. Grundskolenämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.
3. Grundskolenämnden förklarar beslutet omedelbart justerad.

Yrkandet

Vi välkomnar genomgången i tjänsteutlåtandet av existerande rutiner och verksamhet. Det är mycket bra att det pågår att en rad olika insatser och projekt som syftar till att förebygga hot och våld i skolan. Pågående arbete täcker dock inte motionens förslag, och som motionen påtalar visar siffror från BRÅ att upp till 20 procent av tjejer på gymnasiet utsätts för sexuellt våld, medan mycket färre kommer till elevhälsans eller skolans kännedom.

Motionen syftar till att öka elevhälsans upptäckt av våld. Vi håller med förvaltningen om att goda relationer mellan de vuxna i skolan och eleverna utgör en viktig grundförutsättning för att elevhälsan direkt eller via övrig personal på skolan kan få kännedom om våldsutsatthet. En förutsättning för att kunna arbeta relationsskapande är dock tid och resurser. En annan förutsättning är kompetens och förståelse för hur olika former av våld kan upptäckas.

Vi har förståelse för att enskilda satsningar under ett budgetår inte är tillräckliga, utan hade i första hand sett en högre budgetram för nämnden som möjliggör kontinuerlig ambitionshöjning i elevhälsans arbete mot våld, något som också återfinns i vår rödgröna oppositionsbudget för Göteborgs Stad.

Vi anser därför att motionen bör tillstyrkas.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2022-02-11

Diarienummer N609-0347/22

Handläggare

Jonas Österberg

E-post: jonas.osterberg@grundskola.goteborg.se

Yttrande över motion om att stärka elevhälsan för att upptäcka våld mot barn och unga

Förslag till beslut

I grundskolenämnden

1. Grundskolenämnden avstyrker motionen
2. Grundskolenämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande, 2022-02-11 som eget yttrande till kommunstyrelsen.
3. Grundskolenämnden förklarar beslutet omedelbart justerat.

Sammanfattning

I föreliggande motion föreslås kommunfullmäktige besluta att grundskolenämnden och utbildningsnämnden ges i uppdrag att genomföra utbildningar för elevhälsans medarbetare för att höja kompetensen i att upptäcka och bemöta de barn och unga som utsätts för våld och sexuella övergrepp, inklusive hedersvåld och unga killars våld mot tjejer i nära relation. Därtill föreslås att grundskolenämnden och utbildningsnämnden genomför personalförstärkningar inom Elevhälsan, för att garantera att varje barn och ungdom som utsätts för våld kan komma till Elevhälsans kännedom. Grundskolenämnden och utbildningsnämnden tillförs 5 miljoner kr var från det kommuncentrala resultatet för detta arbete.

Grundskoleförvaltningen bedömer sammantaget att det pågår ett arbete med att förebygga våld och stödja elever som utsätts för våld. I det sammanhanget har elevhälsan en central roll. För att kompetensutveckling ska vara relevant och effektiv för elevhälsans personal bedömer förvaltningen att inriktningen på denna behöver utgå från de behov som elevhälsans professioner och ledning själva identifierat. För en väl fungerande elevhälsa behöver även personalförstärkningar av elevhälsan utgå från identifierade behov. Idag finns det möjligheter för sådana förstärkningar genom det statsbidrag som avser just personalförstärkningar inom elevhälsan. Förvaltningen bedömer dock att personalförstärkningar inte är en garant för att varje barn och ungdom som utsätts för våld ska komma till elevhälsans kännedom.

Mot denna bakgrund avstyrker grundskoleförvaltningen motionen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Arbetet för att förebygga, upptäcka och motverka hot och våld i skolan är av central betydelse för att hindra kostnader för samhället på både kort och lång sikt. I stadsledningskontorets redovisning av uppdraget att ge en samlad bild av det

våldspreventiva arbetet i staden framgår de behov av resursförstärkningar som framkommit i dialog med berörda förvaltningen, därav grundskoleförvaltningen. Beräkning av kostnader för redovisade resursförstärkningsbehov bereds vidare i stadens ordinarie budgetprocess och prioriteras i förhållande till övriga behov.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension

Bedömning ur social dimension

Alla barn har rätt till en trygg uppväxt, fri från våld. Alla som vistas i skolan ska känna sig trygga där. Det är en nödvändig förutsättning för god arbetsmiljö och lärande. Barn har rätt till en trygg och säker miljö, det fastställs i Skollagen men också i konventionen om barnets rättigheter. Barnkonventionen stadgar att konventionsstaterna ska vidta alla lämpliga lagstiftningsåtgärder, administrativa, sociala och utbildningsmässiga åtgärder för att skydda barnet mot alla former av fysiskt eller psykiskt våld, skada eller övergrepp, vanvård eller försumlig behandling, misshandel eller utnyttjande, inklusive sexuella övergrepp. Ändå upplever många barn otrygghet, hot och våld. Därför är våldsförebyggande arbete en angelägen fråga och som berör vår framtid. Sammantaget är våldsförebyggande arbete i flera avseenden en fråga som har många sociala dimensioner.

Samverkan

Information har lämnats i förvaltningens samverkansgrupp den 11 april.

Bilagor

Motion av Stina Svensson (FI) och Teysir Subhi (FI)

Ärendet

Kommunstyrelsen har översänt föreliggande motion på remiss till grundskolenämnden. Svar ska inlämnas till kommunstyrelsen senast den 27 april 2022. Ärendet medger ingen bordläggning.

Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelsen har begärt grundskolenämndens yttrande över en motion från Stina Svensson (FI) och Teysir Subhi (FI) avseende att stärka elevhälsan för att upptäcka våld mot barn och unga.

I motionen konstaterar motionärerna att allt för många barn och unga i vår stad utsätts för våld och att våldet kan komma i många former. Vidare menar motionärerna att elevhälsan är i en unik position att komma i kontakt med barn och unga och upptäcka våldsutsatthet. Motionärerna menar också att arbetet med att upptäcka denna brottsutsatthet är ett område som Elevhälsan kan utveckla.

Motionärerna vill öka kompetensen hos elevhälsans personal i att upptäcka och stödja de barn och unga som utsätts för våld i nära relationer, för hedersvåld, sexuella övergrepp och andra former av förtryck och våld.

Motionärerna föreslår

I motionen föreslås kommunfullmäktige besluta att:

1. Grundskolenämnden och utbildningsnämnden ges i uppdrag att genomföra utbildningar för elevhälsans medarbetare för att höja kompetensen i att upptäcka och bemöta de barn och unga som utsätts för våld och sexuella övergrepp, inklusive hedersvåld och unga killars våld mot tjejer i nära relation.
2. Grundskolenämnden och utbildningsnämnden genomför personalförstärkningar inom Elevhälsan, för att garantera att varje barn och ungdom som utsätts för våld kan komma till Elevhälsans kännedom.
3. Grundskolenämnden och utbildningsnämnden tillförs 5 miljoner kr var från det kommuncentrala resultatet för detta arbete.

Förvaltningens bedömning

Trygghet är en förutsättning för att elever ska kunna lära sig och därför behöver personalen i skolan kunskap om hur man kan motverka våld och förtryck. Det förebyggande arbetet mot våld behöver ske systematiskt. Åtgärder mot hot och våld är särskilt angeläget. När det förekommer behöver åtgärder vidtas av alla aktörer med ansvar för skolan. Detta arbete behöver starta tidigt, behöver vara långsiktigt och ske i samverkan med andra.

Pågående insatser och kompetensutveckling

Grundskoleförvaltningen kan konstatera att en rad olika insatser och projekt pågår som syftar till att förebygga hot och våld i skolan. Det sker insatser på skolnivå och genom olika styrande, stödjande och kompetensutvecklande aktiviteter från förvaltningen. Bland annat har det konstaterats att det finns en rad förvaltningsgemensamma rutiner, vägledningar och handlingsplaner framtagna som berör frågor om hot och våld.

För att skolpersonal ska kunna upptäcka utsatthet hos eleverna behöver de ha kunskaper inom området. Mot den bakgrunden pågår ett våldsförebyggande arbete och kompetensutvecklingsinsatser. Det våldsförebyggande arbetet har förvaltningen redovisat vid ett flertal tillfällen till grundskolenämnden. Sådana redovisningar har också utgjort underlag för den samlade redovisning, avseende det våldsförebyggande arbetet i staden, som redovisats för kommunstyrelsen (2022-03-11, 0534/21)

Under socialförvaltning Centrum organiseras kompetenscentret Dialoga, som bland annat arbetar med insatser i hela staden för att motverka våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck. Under de senaste åren har ett flertal anställda från grundskoleförvaltningen, främst kuratorer och annan elevhälsopersonal, gått utbildningar hos Dialoga om våld i nära relation. Förvaltningen bedömer att Dialoga fortsatt ska ha uppdraget att fortbilda personal inom grundskolan, och att sådana bör omfatta elevhälsopersonal och rektorer. Utöver utbildningsinsatser för rektorer och elevhälsopersonal bedömer grundskoleförvaltningen att den information som redan delges samtliga medarbetare inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet fortsatt fyller en viktig funktion.

Grundskoleförvaltningen arbetar tillsammans med resursteam heder kring projektet Kärlekens pris. Kärlekens pris är ett utbildningspaket med fokus på heder och hbtqi för högstadiet. Utbildningspaketet består av tre delar: förberedande lärarsamtal, teaterföreställningen Kärlekens Pris och en uppföljande workshop för elever. Förvaltningen sprider också information om resursteam heder via webbstödsida och elevhälsan.

Grundskoleförvaltningen har ett särskilt team som arbetar strategiskt för att säkra att de mänskliga rättigheterna efterlevs i verksamheten, det så kallade MR-teamet. Utöver att arbeta brett för bland annat ökad jämställdhet i grundskolan, ingår också i teamets uppdrag att ha särskilt fokus på våld i nära relation (ViN) och hedersrelaterat våld och förtryck (HRV).

Den enskilde medarbetaren, alla som jobbar inom grundskoleförvaltningen i Göteborg, ska vid misstanke eller kännedom om att ett barn far illa, anmäla detta till socialtjänsten enligt 14 kap.1 § socialtjänstlagen (2001:453). Omständigheter som kan ligga till grund för en anmälan till socialtjänsten är bland annat fysiskt och psykiskt våld, sexuella övergrepp, kränkningar, hedersrelaterat våld och förtryck. Personal kan samråda med rektor/enhetschef och elevhälsan innan anmälan görs.

De ändrade läroplanerna och kursplanerna i grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan börjar att gälla höstterminen 2022. Det finns läroplansändringar i det kunskapsområde som i dag kallas sex och samlevnad. Det nya namnet blir sexualitet, samtycke och relationer. Syftet är att förbättra kvaliteten och stärka likvärdigheten i undervisningen. Det finns också nya formuleringar om annat värdegrundarbete till exempel om att skolan ska motverka olika former av intolerans, våld och förtryck. Just nu pågår ett arbete i Göteborgs Stads grundskolor och grundsärskolor för att förbereda sig för att införa de nya styrdokumenterna från och med hösten.

Vägen framåt

Framöver är det av betydelse att de insatser som vidtagits följs upp och utvärderas. Det är nödvändigt för att bedöma om de varit verkningsfulla och om de ska fortsätta och ske långsiktigt. Förvaltningen bedömer också att det är genom sådana uppföljningar och utvärderingar inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet som kompetensutvecklingsbehov kan identifieras. Eftersom kompetensbehov kan skilja sig mellan skolor är det också av betydelse att varje skola och varje elevhälsoteam utifrån sina uppföljningar kan identifiera vilken kompetens som behövs för att de i sin personalgrupp ska utveckla sitt förebyggande arbete mot våld. Det kan då exempelvis handla om att personalen inom elevhälsan behöver höja sin kompetens i att upptäcka och bemöta de barn och unga som utsätts för våld och sexuella övergrepp, inklusive hedersvåld och unga killars våld mot tjejer i nära relation.

I detta sammanhang vill grundskoleförvaltningen betona betydelsen av att elevhälsopersonalen som ska delta i kompetensutveckling känner att de äger processen och att den behandlar frågor som de tycker är angelägna. Det är en grundförutsättning för att förändringsarbete ska ge resultat. Meningsfullhet och anknytning till viktiga och reella behov är särskilt betydelsefullt. Förvaltningens erfarenheter visar också att tidsmässig tajmning är viktigt vid kompetensutveckling. Det vill säga att den sker när den i tid bedöms som relevant och aktuell.

Om personalförstärkning

När det gäller personalförstärkning inom elevhälsan ansöker grundskoleförvaltningen årligen om bidrag inom ramen för det särskilda statsbidrag som ska användas till att anställa eller ge uppdrag till personal inom elevhälsan eller för specialpedagogiska insatser. Statsbidraget avser att leda till att den genomsnittliga personaltäteten inom elevhälsan eller specialpedagogiska insatser förbättras. Det går både att söka bidrag för ny personalförstärkning och för att bibehålla personalförstärkning som har finansierats av det här statsbidraget vid tidigare bidragsomgång. Personalförstärkningen ska ske inom personalkategorierna skolläkare, skolsköterskor, skolkuratorer, skolpsykologer, speciallärare och specialpedagog. Genom detta statsbidrag ges möjligheter för grundskoleförvaltningen att förstärka elevhälsan.

I motionen motiveras en förstärkning av elevhälsan med att detta skulle garantera att varje barn och ungdom som utsätts för våld kan komma till Elevhälsans kännedom. Grundskoleförvaltningen menar att detta inte är en garant i det sammanhanget. Goda relationer mellan de vuxna i skolan och eleverna utgör snarare den grundförutsättning för att elevhälsans direkt eller via övrig personal på skolan kan få denna kännedom.

Sammanfattande bedömning

Grundskoleförvaltningen bedömer sammantaget att det pågår ett arbete med att förebygga våld och stödja elever som utsätts för våld. I det sammanhanget har elevhälsan en central roll. För att kompetensutveckling ska vara relevant och effektiv bedömer förvaltningen att inriktningen på denna behöver utgå från de behov som elevhälsans professioner och ledning själva identifierat. För en väl fungerande elevhälsa behöver även personalförstärkning av elevhälsan utgå från identifierade behov. Idag finns det möjligheter för sådana genom det statsbidrag som avser just personalförstärkning inom elevhälsan.

Mot denna bakgrund avstyrker grundskoleförvaltningen motionen

Göteborgs Stad Grundskoleförvaltningen

Bengt Randén
Förvaltningsdirektör

Helena Sjöberg
Avdelningschef

Yttrande till motion av Stina Svensson (FI) och Teysir Subhi (FI) om att stärka Elevhälsan för att upptäcka våld mot barn och unga, (SLK remiss dnr 0189/22)

§ 74, 0287/22

Beslut

Utbildningsnämnden beslutar

1. att avstyrka förslaget att utbildningsnämnden ges i uppdrag att genomföra utbildningar för elevhälsans medarbetare för att höja kompetensen i att upptäcka och bemöta de barn och unga som utsätts för våld och sexuella övergrepp, inklusive hedersvåld och unga killars våld mot tjejer i nära relation.
2. att avstyrka förslaget att utbildningsnämnden genomför personalförstärkningar inom Elevhälsan, för att garantera att varje barn och ungdom som utsätts för våld kan komma till Elevhälsans kännedom.
3. att avstyrka förslaget om att nämnden tillförs 5 miljoner från det kommuncentrala resultatet.
4. att paragrafen justeras omedelbart

Handling/ar

Tjänsteutlåtande 2022-23

Förvaltningens samverkansgrupp 2022-04-08

Yrkanden

Karin Johansson (V) yrkar för (V), (MP) och med instämmande av FI att utbildningsnämnden bifaller motionens förslag. Yrkandet i sin helhet biläggs protokollet som bilaga 1.

Linda von Corswant (MP) yrkar bifall till eget yrkande enligt ovan.

Mattias Tykesson (M) yrkar att utbildningsnämnden bifaller tjänsteutlåtandet och avslår yrkande från (V), (MP) med instämmande från (FI).

Ordförande Pär Gustafsson (L) yrkar bifall till tjänsteutlåtandet.

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2022-04-19

Propositionsordning

Ordförande Pär Gustafsson (L) ställer förslagen mot varandra och finner att utbildningsnämnden fattar beslut enligt tjänsteutlåtandet.

Omröstning begärs och ska genomföras.

Omröstning

Godkänd voteringsproposition:

Ja för bifall till yrkande från (L) (M).

Nej för bifall till yrkande från (V) (MP) med instämmande av (FI)

Henrik Sjöstrand (M), Alfred Johansson (S), Tobias Hallbäck (D), Pija Ekström (S), Mattias Tykesson (M), Isak Ekman (S) och Pär Gustafsson (L) röstar Ja (7)

Karin Johansson (V) och Linda von Corswant (MP) röstar Nej (2).

Ordförande finner att utbildningsnämnden fattar beslut enligt förslag till beslut i tjänsteutlåtandet.

Dag för justering

2022-04-19

Vid protokollet

Sekreterare

Britta Ryding

Ordförande

Pär Gustafsson

Justerande

Alfred Johansson

Yrkande
2022-04-19

V, Mp, samt med instämmande av Fi
Ärende nr 12

Yrkande angående – Yttrande till motion av Stina Svensson (Fi) och Teysir Subhi (Fi) om att stärka elevhälsan för att upptäcka våld mot barn och unga

Förslag till beslut

- Utbildningsnämnden bifaller motionens förslag
- Utbildningsnämnden förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Yrkandet

Vi rödgrönrosa partier Fi, V och MP vill att nämnden bifaller denna motions förslag, att tillföra mer medel till elevhälsan för våldsupptäckt. Vi välkomnar genomgången i tjänsteutlåtandet av existerande rutiner och verksamhet, inklusive nystartade satsningar om porrens skadeverkningar, och destruktiv maskulinitet. Men pågående arbete täcker inte motionens förslag, och faktumet kvarstår att som motionen påtalar så utsätts enligt BRÅ upp till 20% av flickorna på gymnasiet för allvarligt sexuellt våld, medan mycket färre kommer till elevhälsans eller skolans kännedom.

Det är välkommet att förvaltningen i tjänsteutlåtandet skriver:

”Genom att eleverna får syn på olika normsystem som präglar vår vardag kan eventuella stereotypa föreställningar om kön och värderingar som eleverna bär med sig utmanas.”, och i vår mening så kan det ännu tydligare beskrivas att det inte enbart handlar om en normkritik, utan i vår mening om att bryta en maktordning, där framförallt pojkar utsätter andra pojkar och flickor för våld, som led av en maktutövning. Motionen syftar till att utöka elevhälsans upptäckter av våld genom att tydliggöra en bred definition av våld för både personal och elever, och att få kännedom om större del av fallen.

Vi ser att skolenheternas kvalitetsarbete visar på respektive enhets behov inom elevhälsoområdet, och att det ligger i linje med motionens förslag. Att tillstyrka motionen och tillföra mer resurser skulle i vår mening troligen visa på positiv utveckling i framtida verksamhetsuppföljningar.

Att satsningar på elevhälsan inte når elever med dålig skolnärvaro eller elever på fristående gymnasieskolor kan inte tas som argument för att inte satsa på våldsupptäckt i elevhälsan. Vi har förståelse för att enskilda satsningar under ett budgetår inte är tillräckliga, utan hade i första hand sett en högre budgetram för nämnden som möjliggör

kontinuerlig ambitionshöjning i elevhälsans arbete mot våld, något som också återfinns i vår rödgrönrosa oppositionsbudget för Göteborgs Stad.

Vi tillstyrker därför motionen från Feministiskt initiativ.

Tjänsteutlåtande Nr: 2022-23

Utfärdat 2022-02-28

Diarienummer 0287/22

Handläggare

Sara Lundqvist och Katarina Högfeldt

Telefon: 072-1410230

E-post: sara.lundqvist@educ.goteborg.se

Yttrande till motion av Stina Svensson (FI) och Teysir Subhi (FI) om att stärka Elevhälsan för att upptäcka våld mot barn och unga, KF handling 2022 nr 8. SLK:s diarienummer 0189/22.

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden föreslås

1. Att avstyrka förslaget att utbildningsnämnden ges i uppdrag att genomföra utbildningar för elevhälsans medarbetare för att höja kompetensen i att upptäcka och bemöta de barn och unga som utsätts för våld och sexuella övergrepp, inklusive hedersvåld och unga killars våld mot tjejer i nära relation.
2. Att avstyrka förslaget att utbildningsnämnden genomför personalförstärkningar inom Elevhälsan, för att garantera att varje barn och ungdom som utsätts för våld kan komma till Elevhälsans kännedom.
3. Att avstyrka förslaget om att nämnden tillförs 5 miljoner från det kommuncentrala resultatet.

Sammanfattning

Stadsledningskontoret har överlämnat remiss angående motion av Stina Svensson (FI) och Teysir Subhi (FI) om att stärka Elevhälsan för att upptäcka våld mot barn och unga, handling 2022 nr 8, till utbildningsnämnden för yttrande.

I motionen framhålls behovet av att öka kompetensen och personaltätheten inom elevhälsan för att garantera att varje barn och ungdom som utsätts för någon typ av våld kommer till elevhälsans kännedom.

Förvaltningen anser att detta är ett viktigt arbete, men ser det som problematiskt att göra en generell kompetensutvecklingsplan utifrån motionärernas tolkning av resultaten från BRÅ-rapporten. Förvaltningen förordar att utbildningsinsatser ska utgå från verksamhetens identifierade behov och framhåller att utbildningsförvaltningens skolenheter arbetar aktivt med att i ett tidigt skede upptäcka och på så sätt förhindra våld mot barn och unga.

Förvaltningen önskar även påtala att satsningarna som föreslås i motionen inte heller skulle nå alla unga, till exempel inte de elever som har dålig skolnärvaro, inte går i gymnasieskolan, eller de nära hälften av gymnasieungdomarna boende i Göteborg som går på fristående gymnasieskolor. Förvaltningen anser vidare att en personalförstärkning av elevhälsan inte garanterar att motionärerna vill åstadkomma; att varje elev som utsätts för våld kommer till elevhälsans kännedom.

Mot denna bakgrund avstyrker utbildningsförvaltningen motionens förslag till beslut.

Bedömning ur ekonomisk dimension

I Verksamhetsnomineringar från utbildningsnämnden till kommunfullmäktiges budgetprocess 2023-2025 (UBN 2022-03-22 §51) återfinns förslag att utöka budgetramen för gymnasieskolan och gymnasiesärskolan i Göteborg. Förvaltningen bedömer att satsningar inom budgetramen ger möjlighet till mer långsiktiga och hållbara förstärkningar inom de områden där behov identifierats, där det förebyggande och främjande elevhälsoarbetet ryms.

Dessutom ansöker skolförvaltningarna årligen om ett statsbidrag för personalförstärkning inom elevhälsan och specialpedagogik från Skolverket. Bidraget ska användas till att anställa eller ge uppdrag till personal inom elevhälsan.

Bedömning ur ekologisk dimension

Utbildningsförvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Skolan har en viktig uppgift i att förmedla demokratiska värderingar och undervisa i mänskliga rättigheter och relationer. Genom att eleverna får syn på olika normsystem som präglar vår vardag kan eventuella stereotypa föreställningar om kön och värderingar som eleverna bär med sig utmanas. Våldsutsatthet eller våldsutövande under ungdomstidens kritiska utvecklingsfas påverkar möjligheterna till en framgångsrik övergång till vuxenlivet, vilket i sin tur riskerar att få negativa konsekvenser längre fram i livet. Att arbeta främjande och förebyggande för att skapa ett klimat som förhindrar att våld utövas är av stor vikt.

Utbildningsförvaltningens skolor arbetar främjande och förebyggande för en trygg miljö vilket överensstämmer väl med barnkonventionens grundläggande och vägledande principer i huvudartiklarna 2, 3, 6, och 12.

Personal som arbetar i skolan och träffar elever dagligen har en unik möjlighet när det handlar om att upptäcka utsatta ungdomar och hjälpa dem att komma i kontakt med ansvariga myndigheter, vilket är i linje med artikel 19 om barnets rätt att skyddas från alla former av våld och artikel 34 om barnets rätt att skyddas mot alla former av sexuella övergrepp.

Samverkan

Tjänsteutlåtandet samverkas med de fackliga organisationerna i FSG den 22-04-08.

Bilagor

1. Motion av Stina Svensson (FI) och Teysir Subhi (FI) om att stärka Elevhälsan för att upptäcka våld mot barn och unga, KF handling 2022 nr 8.
2. Våld i ungas parrelationer, BRÅ-rapport 2021:15

Ärendet

Utbildningsnämnden har att ta ställning till motion av Stina Svensson (FI) och Teysir Subhi (FI) om att stärka Elevhälsan för att upptäcka våld mot barn och unga, handling 2022 nr 8.

Utbildningsnämndens yttrande ska vara stadsledningskontoret tillhanda senast 2022-04-27.

Beskrivning av ärendet

Stina Svensson (FI) och Teysir Subhi (FI) framhåller i sin motion behovet av att Elevhälsan måste bli bättre på att upptäcka alla former av våld som barn och unga kan bli utsatta för.

I motionen hänvisas till en BRÅ-rapport som publicerades i oktober 2021, som motionärerna hävdar visar på att många fall där barn och ungdomar varit våldsutsatta inte kommer till Elevhälsans kännedom.

Motionärerna betonar vikten av att stärka Elevhälsans kompetens samt ett behov av personalförstärkning för att upptäcka våld mot barn och unga i att upptäcka och stödja de barn och unga som utsätts för våld i nära relationer, för hedersvåld, sexuella övergrepp och andra former av förtryck och våld och att upptäcka denna brottsutsatthet är ett område som elevhälsan kan utveckla.

Kommunfullmäktige föreslås att besluta:

1. Grundskolenämnden och utbildningsnämnden ges i uppdrag att genomföra utbildningar för elevhälsans medarbetare för att höja kompetensen i att upptäcka och bemöta de barn och unga som utsätts för våld och sexuella övergrepp, inklusive hedersvåld och unga killars våld mot tjejer i nära relation.
2. Grundskolenämnden och utbildningsnämnden genomför personalförstärkningar inom Elevhälsan, för att garantera att varje barn och ungdom som utsätts för våld kan komma till Elevhälsans kännedom.
3. Grundskolenämnden och utbildningsnämnden tillförs 5 miljoner kr var från det kommuncentrala resultatet för detta arbete.

Förvaltningens bedömning

All personal inom skolan är enligt lag skyldiga att anmäla till socialtjänsten vid oro för att en elev inte får tillräcklig omsorg eller vid misstanke om någon form av utsatthet (14 kap. 1§ socialtjänstlagen). Det finns sedan tidigare etablerade strukturer för samverkan mellan socialnämnderna, hälso- och sjukvården och skolan i syfte att säkerställa att barn och unga i behov av samordnade insatser får tillgång till tvärprofessionell hjälp. Det pågår också ett arbete med att säkerställa att dessa samverkansstrukturer fortsatt fungerar i stadens nya organisation med fyra socialnämnder.

På utbildningsförvaltningens skolenheter arbetar man aktivt med att i ett tidigt skede upptäcka och på så sätt kunna förhindra våld mot barn och unga. Det sker i en pågående process genom ett aktivt och relationsstarkt mentorsarbete, ett uppmärksamt ledarskap i

klassrummet och en ständig diskussion närhelst misstanke om, eller fundering kring en elevs förhållanden dyker upp.

En stor del av skolornas kvalitetsarbete kopplat till området elevhälsa handlar om att förstärka det kompensatoriska uppdraget för att alla elever ska ha möjlighet att lyckas i skolan trots bristande förutsättningar utifrån exempelvis social kontext. Detta sker i första hand genom en fortsatt utveckling och fokus på det förebyggande och främjande elevhälsoarbetet för att undvika att hamna i åtgärdande arbete när något redan hänt.

Elevhälsans medicinska insats erbjuder alla elever i gymnasieskolans år 1 ett elevhälsosamtal. Under samtalet ställs frågor om elevens livssituation ur en rad olika aspekter och här fångas många frågor upp och hanteras i ett tidigt skede. Dessa uppgifter används också i det förebyggande arbetet på generell nivå.

BRÅ-rapporten från 2021 som motionärerna refererar till, lyfter att det samlade kunskapsunderlaget pekar på att skolan har en viktig funktion att fylla i det universellt förebyggande arbetet mot ungas relationsvåld. De största behoven som rapporten identifierar är att möta ungas efterfrågan på konkret kunskap om relationsvåld, men också att bemöta attityder, värderingar och normer som bidrar till relationsvåld, samt att utveckla kompetens hos unga att utveckla sunda relationer och få konkret vägledning om stöd alternativ. Motionärerna menar att dessa behov ska mötas genom att kompetensutveckla skolornas respektive elevhälsoteam och öka personaltätheten.

Förvaltningen anser att detta är ett viktigt arbete, men eftersom skolenheternas kvalitetsarbete så tydligt visar på respektive enhets behov inom elevhälsoområdet baserat på den kartläggning som görs som underlag till verksamhetsuppföljningarna, blir det problematiskt att göra en generell kompetensutvecklingsplan utifrån motionärernas tolkning av resultaten från BRÅ-rapporten och inte verksamhetens faktiska behov.

Förvaltningen konstaterar också att en lång rad insatser pågår inom verksamheten, vilka svarar upp väl mot det som BRÅ-rapporten betonar som särskilt viktigt att skolorna arbetar med;

Ett flertal projekt med temat bryta negativa maskulinitetsnormer är aktuella inom förvaltningens skolor, exempelvis på Bräcke gymnasiums introduktionsprogram pågår ett arbete med temadagar om våld i unga relationer samt föreläsningar och workshops runt machokulturens uppbyggnad och dess negativa konsekvenser. I slutet av höstterminen 2021 anordnade förvaltningen tillsammans med polisen, socialförvaltningens MIKA och KAST mottagningar och kriminologen Nina Rung en webbsänd föreläsning om porrens negativa konsekvenser. Syftet har varit att höja medvetenheten hos gymnasieungdomar om porrens negativa effekter, genus och destruktiva maskulinitetsnormer och föreläsningen nådde cirka tusen elever.

Föreläsningen som tog avstamp i forskning på porrens kopplingar till ökad aggression samt porrens koppling till sexuella övergrepp, nådde även ett stort antal av förvaltningens personal inom elevhälsan. Ytterligare stöd till skolpersonal är den förvaltningsgemensamma rutin med tillhörande metodstöd för skolpersonal och för elevhälsans professioner, som har tagits fram som verktyg för att underlätta för alla skolenheterna att arbeta strukturerat och likvärdigt för att uppmärksamma och stödja de ungdomar som är utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck. Det finns också en

webbsida på intranätet där personal kan hitta stöd i det förebyggande och främjande arbetet och då även för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck.

Kommunfullmäktige gav kommunstyrelsen i uppdrag 2021-05-20 § 25 att ge en samlad bild av det våldspreventiva arbetet i staden samt ge förslag på resursförstärkning. I dialogen om resursförstärkning lyfte Utbildningsförvaltningen behov av medel för att utveckla arbetet mot de nya målen i läroplanen för sexualitet, samtycke och relationer som innebär ett större fokus på att främja jämställdhet och ett kritiskt förhållningssätt hos unga personer till bland annat könsnormer och pornografi samt på hedersrelaterat våld och förtryck. En sådan satsning är också i linje med kommunfullmäktiges uppdrag 2021-11-25 § 34 till Utbildningsnämnden att implementera Angeredsgymnasiets systematiska arbete kring hedersrelaterat våld och förtryck inom sex- och samlevnadsundervisningen på samtliga kommunala gymnasieskolor.

Motionärerna lyfter att våld även kan ske i skolan. Alla elever har rätt till en trygg miljö som är fri från kränkande behandling och alla former av trakasserier. Enligt skollagen och diskrimineringslagen måste skolan arbeta aktivt förebyggande och främjande för att förhindra att elever utsätts för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Göteborgsregionen genomför årligen en enkätundersökning bland elever år 2 i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan som bland annat mäter elevers upplevelse av trygghet, skolans förmåga att förhindra kränkningar och elevhälsans kvalitet. Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet och genomför en skolenkät vartannat år med målet att bidra till alla elevers lika rätt till en god utbildning i en trygg miljö.

Förvaltningen önskar påtala att satsningarna som föreslås i motionen inte heller skulle nå alla unga, till exempel inte de elever som har dålig skolnärvaro, inte går i gymnasieskolan, eller de nära hälften av gymnasieungdomarna boende i Göteborg som går på fristående gymnasieskolor.

Förvaltningen anser vidare att en personalförstärkning av elevhälsan inte garanterar det motionärerna vill åstadkomma; att varje elev som utsätts för våld kommer till elevhälsans kännedom. Däremot kan förtroendefulla relationer med vuxna som jobbar nära eleverna såsom mentorer, övriga lärare, elevassistenter såväl som elevhälsopersonal göra en stor skillnad för den enskilde eleven.

Mot denna bakgrund avstyrker utbildningsförvaltningen motionens förslag till beslut.

Tomas Berndtsson
Förvaltningsdirektör

Maija Söderström
Avdelningschef